

Gymnázium, Říčany, Komenského náměstí 1/1280

Minimální preventivní program pro školní rok 2013/2014

Minimální preventivní program je vypracován pro potřeby Gymnázia, Říčany v souladu s Metodickým pokynem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) č.j. 20 006/2007-51 z 16.10.2007 k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů (dále jen „žák“) ve školách a školských zařízeních, v souladu s § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a v souladu s Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol č.j. 24 346/2008/6.

Škola vytváří tento program jako základní nástroj prevence. Zaměřuje se především na aktivity v poskytování informací v rámci výchovně vzdělávacího procesu, na vytvoření příznivého klimatu na škole (dodržování pravidel komunikace, práv a povinností) a na motivační nabídku volnočasových aktivit.

Analýza současného stavu rizikového chování žáků:

- a) Na jaře roku 2013 bylo provedeno sociometrické dotazníkové šetření ve všech třídách. Nebyly zjištěny žádné vážnější nedostatky. Drobnější rizikové signály budou sledovány učiteli - a to hlavně třídními. Studenti vesměs hodnotili prostředí školy v otázkách bezpečí, spolupráce a přátelství stupni 1 až 2 (1 – nejvyšší ohodnocení, 5 – nejnižší ohodnocení). Konkrétně při vyhodnocování pocitu bezpečí ve škole byl celkový průměr u vyššího gymnázia 1,65, u nižšího gymnázia 1,56.
- b) Ve 2. pololetí školního roku 2012/13 došlo ve třídě C3 ke zhoršení vztahů mezi žáky, konkrétně se jednalo o nevhodné chování jednoho žáka ke spolužačkám. Problém byl řešen metodickou prevencí a výchovnou poradkyní dvěma dopoledními programy s diskusí, psychosociálními hrami a nastavením pravidel komunikace.
- c) Jako další negativní jev bylo zaznamenáno kouření – mimo prostory školy a v době mimo vyučování, v době delších přestávek a v době osobního volna a to u cca 15 žáků vyššího gymnázia. Je potřeba nadále upozorňovat na škodlivost kouření na lidské zdraví a to zvláště u mladistvých.
- c) V omezené míře se vyskytoval vandalismus - neúcta k majetku a hrubé zacházení s majetkem školy. Viníci, pokud byli zjištěni, byli sankcionováni výchovnými kázeňskými opatřeními. V jednom případě bylo řešeno záškoláctví a došlo až na podmíněčné vyloučení viníka.
- d) Na jaře roku 2013 bylo provedeno sociometrické dotazníkové šetření ve všech třídách. Nebyly zjištěny žádné vážnější nedostatky. Drobnější rizikové signály budou sledovány učiteli - a to hlavně třídními. Studenti vesměs hodnotili prostředí školy v otázkách bezpečí, spolupráce a přátelství stupni 1 až 2 (1 – nejvyšší ohodnocení, 5 – nejnižší ohodnocení).
- e) V předcházejícím školním roce se objevilo podezření na domácí násilí. Situace byla nadále sledována i v roce 2012/13 a nebyly zjištěny žádné příznaky ukazující na tento problém. Pro celkový monitoring byl ve všech třídách na podzim roku 2012 zadán dotazník na téma domácího násilí a po vyhodnocení odpovědí výchovnou poradkyní nebyly zjištěny žádné ukazatele ohrožení žáků domácím násilím.

Z výše uvedeného vyplývá, že sociální prostředí ve škole je příznivé. Nedostatky jsou odhalovány a řešeny. Je však potřeba stále sledovat chování žáků a spolupracovat v rámci pedagogického sboru i s rodiči. Výchovná poradkyně a metodička prevence budou provádět další dotazníková šetření a sledovat eventuální náznaky sociálně - patologických jevů.

Hlavní cíle programu:

- 1) předcházet rizikovému chování, konkrétně následujícím sociálně patologickým jevům:
  - a) záškoláctví, b) šikaně a kyberšikaně, c) rasismu a xenofobii, d) vandalismu, e) kriminalitě a delikvenci, f) užívání návykových látek, g) závislosti na politickém a náboženském extremismu, h) gamblingu
- 2) rozpoznávat a zajistit včasnou intervenci v případech:
  - a) domácího násilí, týrání a zneužívání dětí ,
  - b) ohrožování mravní výchovy mládeže,
  - c) poruch příjmů potravy.

Předpokladem pro realizaci těchto cílů jsou následující dílčí cíle a postupy:

Dílčí cíle:

- 1) Vytváření atmosféry důvěry, bezpečí, vzájemného respektování rolí a názorové tolerance (avšak nulová tolerance k politickému a náboženskému extremismu) s cílem předcházení sociálně patologickým jevů a zajištění včasné intervence.
- 2) Poskytování nezkrácených a aktuálních informací žákům: a) o rizicích užívání omamných a psychotropních látek, b) o důsledcích asociálního chování v rámci přestupkového a trestního řádu.
- 3) Posilování odpovědnosti za vlastní život a zdraví, zajišťování včasné intervence v případech týrání dětí a ohrožování mravní výchovy mládeže.
- 4) Výchova ke zdravému způsobu života (vč. prevence poruch příjmů potravy) a smysluplnému trávení volného času jako prevence sociálně patologických jevů.
- 5) Spolupráce s rodiči v rámci prevence sociálně – patologických jevů.
- 6) Systematické vzdělávání pedagogických pracovníků v metodikách preventivní výchovy.

Realizace dílčích cílů

ad 1) Tento cíl je součástí náplně práce všech učitelů, v první řadě výchovné poradkyně, preventistky, učitelů výchovy k občanství a třídních učitelů. Nezastupitelnou úlohu má ředitelka školy a zástupkyně ŘŠ. Tyto osoby jednak působí svým osobním příkladem a chováním ve škole (např. rovnováha uplatňování práv a dodržování povinností, dodržování pravidel komunikace), jednak cíleně rozvíjejí u žáků občanské kompetence (osobní zodpovědnost za vlastní rozhodnutí, dodržování domluvených a stanovených pravidel) a sociální dovednosti (konstruktivní řešení konfliktů, týmová spolupráce, otevřená komunikace). Rovněž se snaží vést žáky k utváření harmonických vztahů v kolektivu a v různých sociálních skupinách, do kterých žáci během studia vstupují. Nedílnou složkou tohoto procesu je učit žáky empatii, porozumění a toleranci k ostatním a to k lidem různě odlišným či handicapovaným. Tyto dovednosti nenásilně zařazujeme do výuky všech předmětů a jsou jim věnovány zejména hodiny výchovy k občanství.

Prostřednictvím žákovské samosprávy se snažíme zapojit žáky do spoluvytváření a realizace pravidel slušného chování na škole a přispívat k budování harmonických vztahů.

Pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí jsou zakotvena ve školním řádu, stejně jako řešení případů záškoláctví, šikany a vandalismu.

ad 2) Školní metodika prevence poskytuje na základě vlastního studia informace učitelům, kteří je aplikují ve výuce dle vhodnosti k probírané látce. Jedná se zejména o vyučující biologie, chemie, občanskovědních předmětů a tělesné výchovy. Seznámení s problematikou uskutečňujeme i prostřednictvím informačních programů, které dle možností žákům nabízíme, a informačního panelu v prvním patře budovy. Školní metodik rovněž během školního roku – minimálně vždy v primě, kvintě a 1. ročníku (v dalších třídách dle aktuálních možností a situace) provede školení o nebezpečnosti

užívání omamných a psychotropních látek. Tato tematika je probírána i na školních sportovních kurzech.

ad 3) Tento cíl je realizován v rámci výchovy ke zdravému životnímu stylu a v etické a právní výchově. Jedná se konkrétně o vyučující výchovy k občanství - právní normy, přestupkový a trestní zákon; vyučující biologie a chemie - zdravá výživa, škodlivost kouření, požívání alkoholu a užívání omamných a psychotropních látek; vyučující tělesné výchovy - význam pohybu a pobytu v přírodě pro zdraví, a o třídní učitele - vysvětlování školních legislativních a vnitřních norem, sankce za jejich porušování.

Na všech žácích se vyžaduje důsledné dodržování školního řádu a udržování pořádku ve třídách a na chodbách. Na škole je zavedeno třídění odpadu, o který se starají žakovské služby.

ad 4) Tento cíl je naplňován v rámci již výše zmíněných hodin biologie, chemie a tělesné výchovy a v rámci konkrétních aktivit pořádaných pro žáky nebo ve spolupráci se žáky. Dále všichni učitelé podporují individuální talenty a zájmy žáků a poskytují jim komplexní zpětnou vazbu v rámci klasifikace a slovního individuálního hodnocení. V letošním školním roce plánujeme uspořádat tyto akce a aktivity:

- ✓ dvoudenní výlety tříd nižšího stupně gymnázia
- ✓ „Turnaj 17. listopadu“ v basketbalu (+ turnaj pro SŠ regionu) - listopad 2013
- ✓ zájmové kroužky: basketbalový, pěvecký, hlavolamy, divadelní, angličtiny, švédštiny, počítače, Klub mladých diváků - celoročně
- ✓ tři lyžařské výcvikové kurzy (C1, V5, V2 - zimní měsíce)
- ✓ pětidenní poznávací cyklistický kurz – příroda a památky jižních Čech (C2 a V6) – září 2013
- ✓ podpora účasti žáků na předmětových olympiádách a soutěžích a SOČ
- ✓ pololetní sportovní den — leden/únor 2014
- ✓ řízené zpřístupnění internetu a počítačové učebny mimo vyučování
- ✓ školní soutěžní přehlídka ročníkových a seminárních odborných prací - červen 2014
- ✓ účast žáků vyšších ročníků na dnech otevřených dveří špičkových vědeckých pracovišť (listopad 2013- Týden vědy Akademie věd ČR)
- ✓ vánoční a závěrečná studentská akademie - prosinec 2013, červen 2014
- ✓ vánoční turnaj tříd v basketbalu - prosinec 2013
- ✓ vodácký kurz (v rámci ŠVP - sportovně-turistický kurz) - červen 2014

ad 5) Spolupráce s rodiči je realizována převážně na třídních schůzkách (září, listopad, duben) a při předem dojednaných individuálních konzultacích. Dále se jedná o :

- upozornění ředitelky a třídních učitelů na drogovou problematiku i příslušná ustanovení školního řádu a právních předpisů;
- doporučení kontaktů na protidrogová centra u školního metodika prevence;
- informace o situaci na škole.

ad 6) Školní metodik prevence ve spolupráci s vedením školy komunikuje s jednotlivými vyučujícími o problematice sociálně patologických jevů dle možností a aktuální situace. Dále se podílí na shromažďování a zpřístupňování potřebných materiálů. Hlavní důraz bude kladen na:

- informace o aktuálních novinkách a možnostech výchovy a prevence
- informace ředitelky školy o právním rámci, zákonech a vyhláškách k prevenci – aktuálně při pedagogických poradách
- informace vých.poradkyně a školní metodičky prevence ze školení DVPP

Metodička prevence se pravidelně účastní vzdělávacích akcí akreditovaných MŠMT.

Postupy řešení šikanování

Postupy vychází z Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol č.j.24 346/2008/6.

Kompetence osob:

1. Pedagog, který je svědkem nebo má podezření na šikanování toto okamžitě sdělí řediteli školy, ten metodikovi prevence.

V případě zjevného fyzického šikanování učitel, který je svědkem, v první řadě okamžitě zajistí ochranu oběti (včetně oddělení od agresorů).

2. Ředitelka společně s metodikem prevence konkretizují další postup (kdo povede rozhovory s oběťmi, agresory a svědky a zákonnými zástupci). Rozhovorům se zákonnými zástupci je ředitelka vždy přítomna.

3. S dalším postupem je vždy seznámen pedagogický sbor školy na pedagogické radě. Stejně tak vyvozování sankcí je vždy projednáno v pedagogické radě

Postup při konkrétním zjištění šikany

1. Zajištění akutní pomoci oběti, oddělení oběti a agresorů.

2. Rozhovor s obětí nebo s tím, kdo na šikanu upozornil.

3. Nalezení a vyslechnutí vhodných svědků.

4. Ochrana obětí odpovídajícími opatřeními.

5. Rozhovor s agresory (nikdy ne na začátku!).

6. Rozhovor s rodiči – jednotlivě.

7. Práce s celou třídou.

Upozornění: u všech jednání je potřebné mít svědka.

Výše uvedené jednotlivé kroky jsou dále rozpracovány formou interního dokumentu.

Kyberšikana

Kyberšikana je jednou z forem šikany, která představuje zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někomu záměrně ublížit, vyvést ho z rovnováhy, ponížit, zastrašit nebo vydírat. Při jejím zjištění se postupuje stejně jako u klasické šikany s tím, že se nejedná o fyzické, ale o psychické týrání. Nutno zdůraznit, že je velmi těžké kyberšikanu odhalit. Pokud se jedná o zvláště závažné případy kyberšikany, je třeba zjištěné skutečnosti nahlásit na policii. Důležité je, aby si oběti uchovaly nepatřičné zprávy jako důkaz.

Krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a rodiče: 286 881 059 nebo +420 774 089 181

Závěr:

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělání žáků po celou dobu studia.

Program je aplikován se zřetelem na věk a osobní charakteristiky jedinců. Na školní prevenci se podílejí všichni vyučující školy v rámci svých předmětů a zároveň i formou akcí pořádaných školou.

Odborné informace jsou poskytovány v první řadě v hodinách biologie, občanské výchovy, chemie, českého jazyka, výpočetní techniky, tělesné a estetické výchovy. Rozhovory se žáky a postoje pedagogů přispívají k formování zdravého životního stylu, přirozeného sebevědomí a prevenci sociálně patologických jevů. Při monitoringu rizikového chování mají rozhodující úlohu třídní učitelé.

Cíle minimálního preventivního programu naplňují i školní akce a to zejména:

- sportovní, vědomostní a další soutěže
- školní výlety a exkurze
- sportovní kurzy
- návštěvy výstav, divadel, koncertů a filmových představení

Při řešení problémů bude škola postupovat v souladu se Školním řádem a přílohou číslo 1 Metodického pokynu MŠMT k primární prevenci.

Vyhodnocování MPP bude probíhat zejména na pedagogických radách, kde mezi sledované projevy bude zahrnuta školní úspěšnost (prospěch, soutěže), projevy chování – kázeňské přestupky, záškoláctví, projevy šikany, rasismu apod. Sledovány budou i změny ve vzhledu, chování či v postojích jednotlivých žáků.

Související předpisy

Metodický pokyn MŠMT č.j. 20006/2007 – 51 k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. 24246/2008 – 6

Další informace možno získat na internetových stránkách:

www.bezpecnyinternet.cz

www.proti-sikane.cz/

<http://www.drogy-info.cz/>

www.dropin.cz

V Říčanech dne 24.10.2013

Zpracovala: Mgr.Dagmar Dandová, metodička prevence

Schválila: PaedDr. Anna Martinková, Ph.D., ředitelka školy